

Świadomość studentów w zakresie ubezpieczeń społecznych a skłonność do oszczędzania na cele emerytalne – analiza badania ankietowego

MICHALINA ZAWADZKA¹, JOANNA CHRISTIANI²

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania

¹ e-mail: m.zawadzka177@gmail.com

² e-mail: j.christiani@poczta.fm

SŁOWA KLUCZOWE ubezpieczenia społeczne, emerytura, świadomość ubezpieczeniowa

ABSTRAKT

Cel – zaprezentowanie oraz dokonanie analizy wyników badania, które miało wskazać czy studenci, w dobie niestabilności systemu emerytalnego, myślą o swojej przyszłej emeryturze oraz czy podejmują jakiegokolwiek działania, by zabezpieczyć własną przyszłość. Uzyskane odpowiedzi miały również potwierdzić postawioną hipotezę, że studenci wykazują niską skłonność do oszczędzania na rzecz przyszłej emerytury, czego jednym z powodów może być niezadawalający poziom świadomości w zakresie ubezpieczeń społecznych.

Metodyka badania – badanie przeprowadzono metodą ankiety bezpośredniej wśród grupy studentów Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Wynik – ostatecznie pozyskane dane nie napawają optymizmem, a wręcz skłaniają do refleksji, w jakim stopniu obojętność młodego człowieka na kwestie emerytury wpłynie na przyszłość całego społeczeństwa. Respondenci, pomimo tego, że studiują kierunki ekonomiczne, wykazują minimalne zainteresowanie zabezpieczeniem okresu swojej starości. Potwierdza to postawioną wcześniej hipotezę.

Wartość – emerytura jest jednym z bardziej kontrowersyjnych tematów, który dotyczy całego społeczeństwa. Obecna niestabilność systemu emerytalnego w Polsce jest źródłem niepewności wielu Polaków, dlatego analiza postaw młodego człowieka pozwala nie tylko zrozumieć jego nastawienie do kwestii emerytalnych, ale także przewidzieć przyszłe zachowania, które mogą wpłynąć na funkcjonowanie systemu emerytalnego całego państwa.

The awareness of students in the scope of social insurance and propensity to save money for retirement pension destinations - analysis based on a questionnaire survey

KEYWORDS

social insurance, retirement pension, insurance awareness

ABSTRACT

Purpose – the main target of the article is to present analyse the results obtained from a questionnaire survey. This research was supposed to answer the question whether students are interested in their retirement pensions and whether they take any action in order to secure their future, taking into account the weakness of pension system. The results achieved were supposed to prove the hypothesis

that students display a low tendency to save money for their future retirement pension and one of the reason of this situation could be insatisfying the level of their social insurance awareness.

Methodology – the survey was concluded among the group of students of the Economics Faculty and Managing on Nicolaus Copernicus University in Toruń by using the method of a direct questionnaire form.

Results – summing up, the results achieved are not optimistic and they are provoking a reflection about how indifference of young person to the pensions issue will influence the future of society. Respondents of the questionnaire demonstrate a minimal interest in securing the period of their old age despite the fact that they are students of economics studies. It proves our hypothesis.

Findings – retirement is one of the controversial topics, which concern whole of society. The current instability of the pension scheme in Poland causes uncertainty among many Poles. Therefore analysis of behaviours of young people will let us understand their attitudes to the retirement issue and will let us predict future behaviours which can affect on working of the entire pension scheme.

Wprowadzenie

W literaturze przedmiotu bardzo często wykorzystuje się pojęcie świadomości ubezpieczeniowej, choć nie jest to termin jednoznacznie zdefiniowany. W wielu pracach naukowych podejmowane są próby wyznaczenia jego cech charakterystycznych, jednak nadal pojęcie świadomości ubezpieczeniowej traktowane jest w sposób raczej intuicyjny (Wieteska, 2010, s. 231). Niemniej jednak, każda z potencjalnych definicji nawiązuje do pewnej wiedzy lub też stanu intelektualnego, który kształtuje się w długim okresie i ma bezpośredni wpływ na zachowania poszczególnych podmiotów na rynku ubezpieczeniowym (Majewski, Walczak, 2013, s. 43).

W związku z powyższym, celem artykułu jest prezentacja oraz analiza wybranych wyników badania przeprowadzonego wśród grupy studentów kierunków ekonomicznych. Badanie miało wskazać czy studenci, w dobie niestabilności systemu emerytalnego w Polsce, myślą o swojej przyszłej emeryturze oraz czy podejmują jakiegokolwiek działania, by zabezpieczyć własną przyszłość.

Niestety pozyskane wyniki nie napawają optymizmem. Ostatecznie potwierdzają postawioną hipotezę, że studenci wykazują niską skłonność do oszczędzania na rzecz przyszłej emerytury, czego powodem może być niezadawalający poziom świadomości w zakresie ubezpieczeń społecznych.

1. Wynik badania

1.1. Charakterystyka próby badawczej

Badanie, którego wyniki zaprezentowano w artykule przeprowadzono metodą ankiety bezpośredniej wśród grupy studentów Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. W badaniu wzięło udział łącznie 163 studentów, z czego ponad 77% stanowiły kobiety a 23% mężczyźni. Wiek ankietowanych oscylował między 19. a 26. rokiem życia. Próbę dobierano w sposób celowy, aby móc jednocześnie określić czy pozyskiwana wiedza podczas studiowania ma duży wpływ na kształtowanie świadomości oraz zmianę

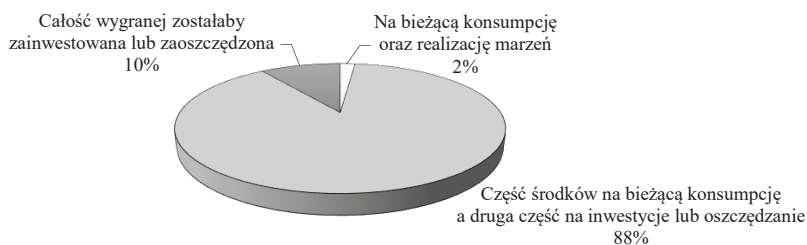
dotychczasowych przyzwyczajęń. W związku z tym zdecydowana większość ankietowanych to studenci II roku II stopnia (29%), I roku II stopnia (36%) i III roku I stopnia (33%). Pozostałe 2% stanowiła grupa studentów II roku I stopnia. Powyższe dane wskazują zatem, że 65% ankietowanych podejmuje studia magisterskie, dlatego można przypuszczać, że w ciągu najbliższych kilku lat staną się oni aktywnymi uczestnikami rynku pracy, co powinno skłonić większość badanych do wzmoczonego zainteresowania kwestiami przyszłej emerytury.

W postępowaniu badawczym sformułowano 11 pytań, które zaprezentowano w treści artykułu. Dotyczą one zarówno ogólnych kwestii związanych z oszczędzaniem, rozdysponowaniem posiadanych środków pieniężnych, jak i przyszłej emerytury oraz oszczędzania na jej rzecz. W badaniu wykorzystano również pytanie badające samoświadomość studentów w zakresie ubezpieczeń społecznych. Warto nadmienić, że przeprowadzona ankieta zawierała pytania jednokrotnego oraz wielokrotnego wyboru.

1.2. Prezentacja wyników badania

Pierwsze postawione pytanie dotyczyło możliwości wygranej 1 mln zł oraz potencjalnych celów przeznaczenia pozyskanych w ten sposób dodatkowych środków finansowych (zob. rys. 1).

Rysunek 1. Gdyby wygrała/wygrał Pani/Pan milion zł, na co przeznaczone zostałyby pozyskane środki pieniężne?

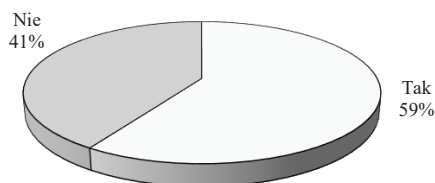

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

W zdecydowanej większości, bo aż 88% studentów uznało, że część pieniędzy wydałaby na bieżące potrzeby, zaś druga część zostałaby zainwestowana bądź zaoszczędzona. Tylko 2% ankietowanych przyznało się, że cały milion zostałby przez nich rozdysponowany na konsumpcję oraz realizację marzeń. Można zatem przypuszczać, że niewielki odsetek studentów charakteryzuje pełen konsumpcjonizm. Młodzi ludzie mają świadomość potrzeby oszczędzania pieniędzy, co wydaje się pozytywnym zjawiskiem, zwłaszcza w kontekście problematyki przyszłej emerytury. Blisko 10% badanych z kolei całość wygranej przeznaczyłoby na inwestycje lub oszczędności.

Kolejne pytania dotyczyły aktualnej sytuacji materialnej respondentów oraz rzeczywistego wydatkowania przez nich środków finansowych. W dalszej części badania zapytano więc czy ankietowani oszczędzają środki pieniężne w jakiegokolwiek postaci.

Rysunek 2. Czy oszczędza Pani/Pan środki pieniężne w jakiegokolwiek postaci (np. lokata bankowa)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Uzyskany wynik nie jest jednak zadawalający, pokazuje bowiem, że aż 41% badanych studentów kierunków ekonomicznych nie oszczędza pieniędzy, a 59% respondentów ma skłonności do utrzymywania pewnych oszczędności. Warto również wspomnieć, że wśród oszczędzających osób dużą część stanowią mężczyźni. W tabeli 1 zaprezentowano, że 76% badanych mężczyzn nie jest skłonnych do natychmiastowego wydawania pozyskanych środków pieniężnych. W przypadku kobiet wynik ten rozkłada się z kolei dosyć równomiernie, bowiem 55% badanych kobiet oszczędza, a pozostałe 45% w ogóle tego nie robi.

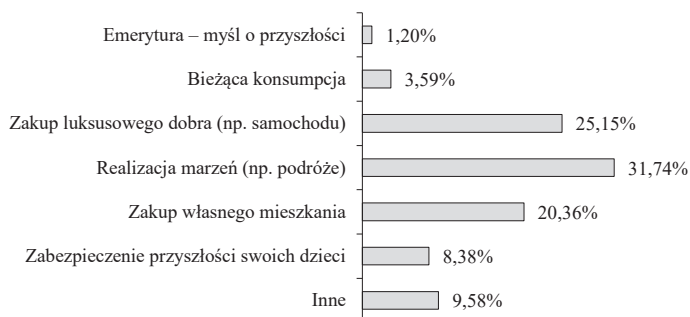
Tabela 1. Preferencje dotyczące oszczędzania w zależności od płci (%)

Czy oszczędza Pani/Pan środki pieniężne w jakiegokolwiek postaci?	Kobiety	Mężczyźni
TAK	55	76
NIE	45	24
Suma odpowiedzi	100	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Kolejne pytanie skierowane było wyłącznie do osób oszczędzających i dotyczyło celu gromadzenia środków finansowych (zob. rys. 3).

Rysunek 3. Jeżeli w pytaniu poprzednim (rys. 2) udzielono pozytywnej odpowiedzi, to prosimy o wskazanie celu gromadzenia przez Panią/Pana środków pieniężnych (możliwa więcej niż jedna odpowiedź)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Największy odsetek badanych, prawie 32%, uwzględnił realizację marzeń jako główny powód gromadzenia pieniędzy, dla 25,15% dominujący motyw do zbierania oszczędności stanowił zakup luksusowego dobra, dla 20,36% – zakup własnego mieszkania, a kolejne 8,38% skłoniło się ku zabezpieczeniu przyszłości swoich dzieci. Stosunkowo duża grupa ankietowanych (prawie 10%) wybrała natomiast odpowiedź „Inne”, wskazując jednocześnie, że zaoszczędzone pieniądze mają być przeznaczone m.in. na organizację planowanego wesela lub założenie własnej działalności gospodarczej. Pozostałe 3,59% ankietowanych wskazało na gromadzenie środków finansowych na rzecz bieżącej konsumpcji i jedynie 1,20% zaznaczyło emeryturę. Wynik ten jednak nie jest zaskakujący. Należy bowiem brać pod uwagę, że studenci w zdecydowanej większości dysponują ograniczonymi środkami finansowymi i niezwykle często stoją przed wyzwaniem dorosłości, co widać m.in. na rysunku 3. W ich życiu pojawiają się bowiem inne priorytety, jak kupno mieszkania, założenie rodziny, które w znacznym stopniu ograniczają obecnie możliwość oszczędzania pieniędzy na cele emerytalne.

W tabeli 2 przedstawiono zależność między płcią a celem oszczędzania.

Tabela 2. Preferencje, dotyczące celu gromadzenia środków pieniężnych w zależności od płci (możliwa więcej niż jedna odpowiedź) (%)

Płeć	Cel gromadzenia środków pieniężnych						
	emerytura – myśl o przyszłości	bieżąca konsumpcja	zakup luksusowego dobra (np. samochodu)	realizacja marzeń (np. podróże)	zakup własnego mieszkania	zabezpieczenie przyszłości swoich dzieci	inne
Kobieta	7,94	7,14	19,05	31,75	22,22	3,97	6,35
Mężczyzna	16,22	13,51	27,03	35,14	37,84	2,70	2,70

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Można zauważyć, że mężczyźni częściej niż kobiety gromadzą środki finansowe na emeryturę, zakup luksusowego dobra czy własnego mieszkania. W przypadku pozostałych proponowanych odpowiedzi, różnice płci nie miały już aż tak dużego znaczenia. Niemniej jednak powyższe dane wskazują, że mężczyźni wykazują większe zainteresowanie problematyką przyszłej emerytury, co może wpływać na ich przyszłe decyzje. Jest bowiem niewykluczone, że poprawa sytuacji materialnej przyczyni się do zintensyfikowanego oszczędzania pieniędzy celem zabezpieczenia okresu starości. Oczywiście dotyczy to zarówno mężczyzn, jak i kobiet.

Następne pytania związane były z zainteresowaniem studentów kwestiami emerytalnymi. Dotyczyły zarówno ich indywidualnego podejścia do tematu emerytury, jak i poruszania go wśród rodziny. Z pozyskanych danych wynika, że aż 40% badanych nie zastanawia się nad swoją przyszłą emeryturą, choć u większości (53% respondentów), emerytura zdaje się być częstym tematem poruszonym w gronie rodzinnym, natomiast 47% ankietowanych nie rozmawia ze swoimi bliskimi na temat konieczności odkładania pewnych środków finansowych w celu zabezpieczenia własnej przyszłości. Ważne jest jednak, że w przypadku większości badanych, zainteresowanie tematem emerytury było ściśle skorelowane z obawą, iż przyszłe świadczenie nie będzie w stanie zaspokoić ich bieżących potrzeb.

Warto również rozważyć kwestię związaną z obojętnością studentów wobec ich przyszłości. W tabeli 3 zaprezentowano zależność pomiędzy płcią ankietowanych a ich zainteresowaniem tematyką emerytalną.

Tabela 3. Czy zastanawia się Pani/ Pan nad swoją przyszłą emeryturą? (%)

	Kobiety	Mężczyźni
TAK	56	70
NIE	44	30
Suma odpowiedzi	100	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Zauważalna jest już wcześniej wspomniana tendencja, że większy procent ankietowanych mężczyzn niż kobiet zastanawia się nad swoją przyszłą emeryturą. Blisko 44% respondentek przyjmuje obojętną postawę wobec kwestii emerytalnych, zaś aż 70% badanych mężczyzn przyznaje, że zastanawia się nad okresem po zakończeniu aktywności zawodowej. Wyniki pozyskane dzięki temu pytaniu nie napawają jednak optymizmem. Wskazują one jednoznacznie na stosunkowo niewielkie zainteresowanie przyszłością związaną z ubezpieczeniami społecznymi przez młodych ludzi. Warto zastanowić się nad przyczyną obojętności badanych studentów. W tym celu zdecydowano się porównać wyniki dotyczące zaciekania studentów tematyką emerytalną oraz wartościami związanymi z oszczędzaniem na rzecz emerytury, które akcentowane są w domach rodzinnych. Porównanie wyżej wymienionych wyników zaprezentowano w tabeli 4.

Tabela 4. Kwestie emerytalne, poruszane w rodzinie a stosunek ankietowanych do emerytury (%)

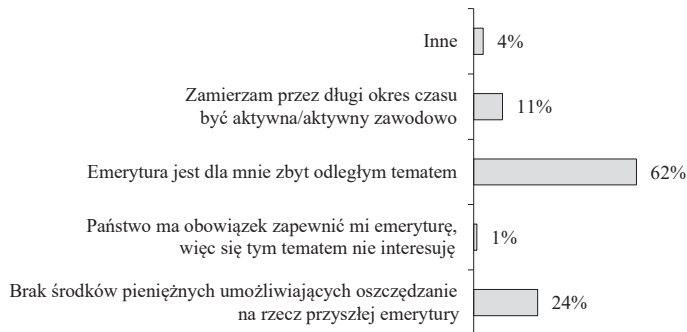
Czy zastanawia się Pani/Pan nad swoją przyszłą emeryturą?	Czy w Pani/Pana rodzinie porusza się temat przyszłej emerytury i oszczędzania na jej rzecz?		
	TAK	NIE	NIE WIEM
TAK	42,33	14,73	2,45
NIE	10,43	29,45	0,61

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Analizując powyższe wyniki, można zauważyć pewną zależność związaną z większym zainteresowaniem kwestiami emerytalnymi przy częstszym kontakcie z tą tematyką wśród najbliższych osób. Należy także zwrócić uwagę na pewien podział większości ankietowanych. Prawie 30% osób, które nie zastanawiają się nad swoją przyszłością emerytalną nie poruszają jednocześnie tej tematyki podczas rodzinnych spotkań. Trudno więc oczekiwać większego ich zainteresowania emeryturą. Z kolei bardzo duży odsetek osób zainteresowanych swoją emeryturą przyznaje, że temat oszczędzania na jej rzecz podejmowany jest w gronie najbliższych osób.

W celach badawczych postanowiono także wskazać pozostałe czynniki wpływające na brak zainteresowania ankietowanych tematyką emerytury (zob. rys. 4).

Rysunek 4. Czynniki wpływające na brak zainteresowania kwestiami emerytalnymi respondentów ankiety (możliwa więcej niż jedna odpowiedź)

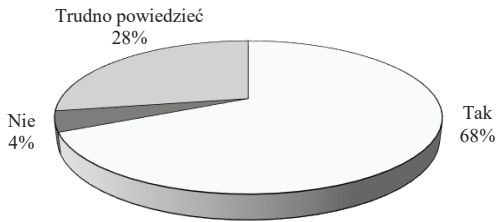

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Najpopularniejszą odpowiedzią wśród ankietowanych, dotyczącą braku zainteresowania przyszłą emeryturą jest kwestia związana z dużą różnicą czasową pomiędzy obecną sytuacją studentów a przyszłymi potrzebami emerytalnymi. Blisko 62% respondentów uważa, że emerytura to dla nich zbyt odległy temat. Obecne aspekty prawne związane z ubezpieczeniami społecznymi zmieniają się w dosyć szybkim tempie. Oznacza to, że trudno przewidzieć w jaki sposób funkcjonować będzie system emerytalny za około 40 lat. Nasuwa się więc wiele pytań związanych z tą kwestią – mianowicie, czy będzie on funkcjonował w sposób zbliżony do obecnego? Czy nastąpią znaczne zmiany? Czy ewentualne zmiany poprawią sytuację finansową obywateli Rzeczypospolitej Polskiej a może wręcz przeciwnie? Trudno przewidzieć w jakim kierunku zmierzał będzie system emerytalny w tak odległej przyszłości, dlatego z jednej strony może to tłumaczyć obojętność ankietowanych w stosunku do emerytury. Z drugiej zaś strony taki stan powinien skłaniać obywateli do pewnych rozważań, związanych chociażby z możliwymi negatywnymi zmianami w systemie emerytalnym, których wystąpienie nie jest przecież wykluczone. Podsumowując, niepewność młodych ludzi winna skutkować większym zainteresowaniem przyszłą emeryturą oraz wzmożoną chęcią uzyskania samodzielności w tym zakresie. Zaprezentowane wyniki wskazują natomiast na zupełnie odmienną tendencję, co można interpretować jako niepokojący sygnał dotyczący sytuacji przyszłych emerytów. Kolejną odpowiedź, którą można uznać za dominującą wśród respondentów jest brak środków pieniężnych, umożliwiających im oszczędzanie na rzecz przyszłej emerytury. Niestety utrzymanie studenta obecnie jest dosyć drogą inwestycją. Trudno zatem się dziwić, że jako priorytet brane pod uwagę są inne wydatki, związane chociażby z podstawową konsumpcją. Emerytura staje się coraz bardziej odległym tematem, szczególnie gdy nie ma możliwości odłożenia nawet niewielkich środków finansowych na jej rzecz.

W związku z powyższym, postanowiono zbadać skłonność studentów do oszczędzania na cele emerytalne w sytuacji uzyskiwania dodatkowych dochodów, przewyższających podstawowe potrzeby jednostki (rys. 5).

Rysunek 5. Czy dodatkowe dochody zachęciłyby Panią/Pana do oszczędzania na rzecz przyszłej emerytury?

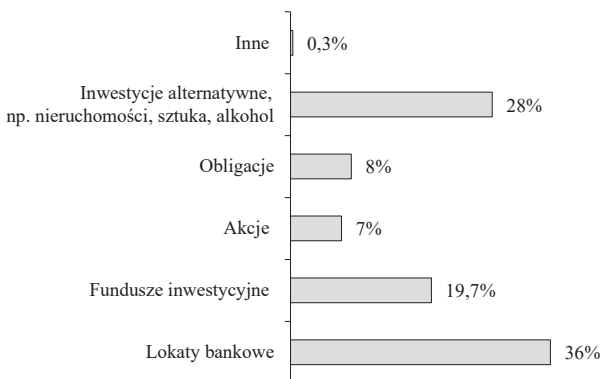

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Okazuje się, że uzyskując dodatkowe dochody, na przykład stanowiących systematycznie wypłacane środki dla obywateli ze strony Państwa Polskiego, skłonność respondentów ankiety do oszczędzania na rzecz emerytury zdecydowanie rośnie. Czy wystarczyłoby zatem zastosowanie wyżej wymienionego działania, aby skłonić polskich obywateli do odkładania środków pieniężnych na swoją przyszłą emeryturę? Niestety nie. Uwzględniając dodatkowy dochód, szczególnie ważne są indywidualne priorytety każdej jednostki związane z wydatkowaniem środków finansowych. Można zatem poruszyć problematykę dotyczącą posiadania dodatkowych środków finansowych, które mogłyby zostać zainwestowane zarówno na poczet przyszłej emerytury, jak i dóbr luksusowych. Nie ma bowiem pewności, że każda jednostka otrzymując środki finansowe przeznaczy je akurat na cele emerytalne.

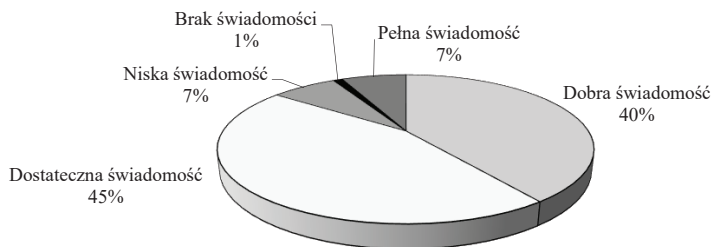
Istnieje jednak duża zależność pomiędzy świadomością związaną z obecnie działającym system emerytalnym a skłonnością do oszczędzania na rzecz przyszłej emerytury większości ankietowanych. Rysunki 6 oraz 7 świadczą o wątpliwości co do wydatkowania zaoszczędzonych pieniędzy na poczet emerytury przez respondentów.

Rysunek 6. Jaki przedmiot inwestycji jest Pani/Pana zdaniem odpowiedni do gromadzenia oraz pomnażania środków pieniężnych na rzecz przyszłej emerytury? (możliwa więcej niż jedna odpowiedź)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Rysunek 7. Jak ocenia Pani/Pan swoją świadomość w zakresie ubezpieczeń społecznych? Proszę określić w skali od 5 do 1 (5 – pełna świadomość; 1 – brak świadomości)

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Jak można zauważyć, 44% ankietowanych wolałoby zainwestować swoje oszczędności w produkty o niskim ryzyku, np. lokaty bądź obligacje, co stanowi rozsądną decyzję. Aż 47% respondentów jednak umieściłaby te środki w różnego rodzaju funduszach inwestycyjnych bądź inwestycjach alternatywnych, takich jak nieruchomości lub sztuka. Warto wspomnieć, że te przedmioty inwestycji charakteryzują się większym ryzykiem niż obligacje. Zdecydowanie niepokojącym zjawiskiem jest natomiast chęć zainwestowania oszczędności przeznaczonych na zapewnienie przyszłej emerytury w bardzo ryzykowne akcje. Skłonność taką wykazało 7% badanych studentów, z czego większość stanowili mężczyźni. Należałoby zatem zwrócić uwagę na to, w jaki sposób prezentowała się skłonność do inwestycji środków gromadzonych na rzecz przyszłej emerytury w poszczególne przedmioty inwestycji, biorąc pod uwagę różnicę płci (zob. tab. 5).

Tabela 5. Preferencje, dotyczące celu inwestycji środków pieniężnych przeznaczonych na rzecz emerytury w zależności od płci (pytanie wielokrotnego wyboru) (%)

Płeć	Jaki przedmiot inwestycji jest Pani/Pana zdaniem odpowiedni do gromadzenia oraz pomnażania środków pieniężnych na rzecz przyszłej emerytury?					
	lokaty bankowe	fundusze inwestycyjne	akcje	obligacje	inwestycje alternatywne	inne
Kobieta	65,08	37,30	8,73	12,70	51,59	0,00
Mężczyzna	67,57	29,73	27,03	24,32	48,65	2,70

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Zarówno w przypadku kobiet, jak i mężczyzn najbardziej popularnym produktem, służącym do pomnażania środków przeznaczonych na rzecz emerytury, są lokaty bankowe, które charakteryzują się bardzo niskim ryzykiem oraz niewielkim oprocentowaniem. Jest to jedno z najbezpieczniejszych sposobów pomnażania środków finansowych, zatem wybór wyżej wymienionego produktu jest jak najbardziej zasadny. Wśród ankietowanych zauważalna jest jednak niepokojąca tendencja do inwestowania oszczędności w ryzykowne produkty finansowe, na przykład akcje. Szczególną skłonność do ryzyka przejawiali panowie. Prawie 30% mężczyzn, objętych badaniem ankietowym, zainwestowałoby swoje pieniądze w akcje, kolejne 30% – w fundusze

inwestycyjne a prawie 49% – w inwestycje alternatywne. Niemniej jednak, można wnioskować, że zarówno respondenci, jak i respondenci preferowaliby mniej ryzykowne produkty odznaczające się również niższym oprocentowaniem dla zainwestowania środków przeznaczonych na ich własną przyszłość. Zastanawiający jest jednak wysoki odsetek studentów, którzy pomimo dużego prawdopodobieństwa utraty środków przeznaczonych na ich przyszłe zabezpieczenie, liczą na wysoki zarobek, inwestując je w produkty bardziej ryzykowne.

Podsumowanie

Wyniki przeprowadzonego badania ankietowego wskazują na wysoką zależność świadomości respondentów w zakresie ubezpieczeń społecznych a skłonnością do oszczędzania na cele emerytalne. Analizując rezultaty ankiety, można zauważyć, że wiele młodych ludzi nie zastanawia się nad swoją przyszłą emeryturą. Dla dużej grupy osób jest to temat zbyt odległy, co skutkuje brakiem potrzeby oszczędzania i samodzielnego tworzenia zabezpieczenia na wypadek starości. Mimo że trudno w sposób jednoznaczny wskazać przyczynę takiej obojętności, szczególnie wśród studentów kierunków ekonomicznych, to należy podkreślić, iż duży wpływ na postawę ankietowanych ma ich sytuacja rodzinna oraz wartości akcentowane wśród najbliższych. Nie bez znaczenia jest również świadomość w zakresie ubezpieczeń społecznych i wiedza na temat funkcjonowania systemu emerytalnego oraz rynku finansowego. Potwierdzenie znajduje zatem postawiona na początku hipoteza. Zaprezentowane wyniki badania unaoczniają bowiem, że poziom tej świadomości wśród studentów kierunków ekonomicznych nie jest zadawalający. Respondenci nie tylko rzadko oszczędzają, ale również często skupiają się na swoich bieżących potrzebach, zapominając o zabezpieczeniu własnej przyszłości, dlatego poniekąd zaskakujące wydają się odpowiedzi na pytanie, które zostało zadane jako ostatek i miało na celu zbadanie samoświadomości ankietowanych.

Blisko 40% studentów uważa, że ich świadomość w zakresie ubezpieczeń społecznych jest dobra, a 45% uważa ją za dostateczną. Oznacza to, że ankietowani raczej pozytywnie oceniają własną wiedzę na temat ubezpieczeń społecznych i systemu emerytalnego, co z kolei nie do końca jest tożsame z pozostałymi odpowiedziami oraz skłonnością badanych do ryzyka. Nasuwa się zatem pytanie, czy wyniki zaprezentowanego badania powinny być niepokojącym sygnałem, że lekceważące podejście młodego człowieka do emerytury i oszczędzania na jej rzecz może mieć bardzo poważne konsekwencje, szczególnie w sytuacji niestabilności systemu emerytalnego oraz permanentnie wydłużającego się ludzkiego życia. Należy zatem podkreślić, że najbardziej niepokojące jest, iż respondenci ankiety w dużej mierze nie zastanawiają się nad zabezpieczeniem własnej starości. O ile można uzasadnić brak oszczędności na cele emerytalne w okresie studiów, o tyle trudno zrozumieć niewielkie zainteresowanie tą problematyką, zwłaszcza, gdy większość z nich jednocześnie obawia się, że przyszłe świadczenie nie zaspokoi ich bieżących potrzeb.

Literatura

- Majewski, P., Walczak, D. (2013). Świadomość ubezpieczeniowa studentów w aspekcie postrzegania rynku ubezpieczeniowego. *Studia Oeconomica Posnaniensia*, 1/11 (260).
- Wieteska, S. (2010). Świadomość czy samoświadomość ubezpieczeniowa. *Annales. Etyka w życiu gospodarczym*, 13 (1).

Cytowanie

- Zawadzka, M., Christiani, J. (2016). Świadomość studentów w zakresie ubezpieczeń społecznych a skłonność do oszczędzania na cele emerytalne – analiza badania ankietowego. *Współczesne Finanse. Teoria i Praktyka*, 1 (1), 111–121. DOI: 10.18276/wf.2016.1-11.